

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Ne bomo se uklonili!

Pritisk velikega kapitala na delavstvo je začel zadnja leta postajati vedno hujši, javno življenje in dogajanje se je začelo obračati vedno bolj k skrajni desnici.

Prav nasprotno vidimo, kar si naši razbijači žele: naše vrste se širijo in utrjujejo. Tudi tisto naše delavstvo, ki je bilo prej nezavedno in mlačno, se je ob tem viharju vzdramilo in je danes trdno v svojem prepričanju. Naše delavstvo dobro ve, da je poročstvo za uspešno delo njegove organizacije *svoboda*, ki si je ne bo daló vzeti.

Kršč-socialistična ideja ni danes last samo nekaj idealnih in požrtvovalnih delavskih buditeljev, ampak je lastnina tisočev najboljšega in naj-

bolj zavednega delavstva; danes se širi med kmečko delovno ljudstvo, med izobraženstvo. *Trdno verujemo, da bo naša ideja in misel tista, katera bo edino mogla in morala rešiti naš slovenski narod iz stiske, v katero pada vedno huje.*

Krščansko-socialistično delavstvo zato ne bo nikdar klonilo. Ono ve, da se ne bori samo za svojo organizacijo, ampak tudi, da je danes v najhujšem boju za *svobodo strokovnih organizacij sploh*. Kakor so prejšnja stoletja branili južni Slovani vso Evropo pred turškim uničenjem, tako danes krščanski socialisti branimo vse slovensko delovno ljudstvo

... Ta misel bo krepila slehernega našega strokovničarja, da tudi pod najhujšim pritiskom ne bo omagal.

F. t.

Zagorskim apneničarjem

Zagorje, 16. jan.

V zadnjem času je postalo med delavci v apnenicah precej živahno. Bližajo se volitve obratnih zaupnikov. Do sedaj ta obrat še ni imel volitev, ker se je vedno našel pameten sporazum med strokovnimi organizacijami. Tudi letos je naša organizacija želela, da bi prišlo do sporazuma. Vendar so se razgovori razbili in gremo na volitve.

Marsikaj se govori in besediči v zadnjem času zoper našo organizacijo in naše delo za apneničarsko delavstvo. Toda preudarno delavstvo ve in se dobro zaveda, kdo je bil prvi, ki je največ žrtvoval in pripomogel, da se je zboljšal položaj apneničarjev. Ni pa še vse urejeno. To vemo najbolje mi. Sodrugi pravijo, da doslej še niso imeli prilike pokazati svojih sposobnosti za delavstvo. Vendar je bilo prilik že dovolj, a oni so se brigali vse za kaj drugega kot za apneničarja. Delavci tega obrata sami najbolje vedo, kakšne težave so se jim delale ravno od strani tistih, ki so v besedah najbolj delavski. Ne bi bilo treba volitev, kajti zavedamo se važnosti časa, ko je bolj ko zdaj potrebna skupnost, zlasti v tem obratu. Toda naša dobra volja se podcenjuje in napoveduje boj naši JSZ. Ne vemo, kdo bo imel od tega korist.

Tako bomo imeli dve kandidatni listi. Naša bo imela belo glasovnico, njen predstavnik bo tov. **Negro Franc**. Delavstvo bo na vse natečevanje samo mirno odgovorilo tako, kakor je prav. Nam ni treba agitacije in različnih laži, ki se raznašajo proti JSZ, za nas govori naše dosedanje delo in uspehi. Zato se ne bojimo raznih demagogov in se naši tovariši mirno pripravljajo na volitve. Dan volitev bo delavstvo s tajnim glasovanjem dokazalo, da zna ceniti dosedanje delo in borbe JSZ za zboljšanje položaja apneničarskega delavstva.

Vse tovariše in ostalo delavstvo pa opozarjamo, naj se za informacije obračajo na dosedanje naše obratne in organizacijske zaupnike. Naša glasovnica je bela in naj ostane cela! Zivela poštena borba za delavske pravice!

Razno

Tudi premog uvažamo. Tako je znašal v prvi polovici septembra uvoz iz moravske Ostrave 246 vagonov, lani v istem času pa le 101 vagon.

s Starostno zavarovanje v Združenih državah Severne Amerike bo uvedeno za 26 milij. delavcev. Drugo poglavje zakona o socialnem varstvu, o katerem se je že izjavilo vrhovno sodišče, da ne nasprotuje ustavi, predvideva starostno zavarovanje za vse delojemalce v industriji in trgovini. Uslužbenec mora biti zaposlen najmanj 5 let. Stroške zavarovanja in starostnih podpor nosi država. Parlament jih bo dovoljeval z rednim letnim proračunom.

Škofja Loka. V četrtek 6. t. m. se je pri nas vršil tečaj za upravno poslovanje skupin JSZ škofjeloškega okrožja. Tečaja so se udeležile po svojih zastopnikih vse skupine. Tečaj je vodil tajnik J. Rozman, ki je obrazložil način in potrebo smotrno urejanega poslovanja naših skupin. Brošurica, katero je izdala JSZ v to svrhu, pa nam bo to delo še izpopolnjevala tako, da bomo naše poslovno delo lahko uredili, da nam bo kar najbolje služilo v borbah za zboljšanje našega položaja.

Pred ustanovitvijo drž. tiskarne v Belgradu? Centralisti pripravljajo nov udarec za Slovenijo

V dnevnem časopisju smo že čitali, kakšne velike nevarnosti in težke udarce prinaša grafični industriji načrt Uredbe o ureditvi drž. tiskarn v Jugoslaviji. Dalje je tudi znano, da grafična stroka že itak neizmerno trpi in da vlada med grafičnim delavstvom razmeroma izredno velika brezposelnost, ki je najdalgotrajnejša, saj traja že od leta 1926 neprenehoma in dosega število brezposelnih grafičnih delavcev v nekaterih letih celo preko 50%, ter se še danes giblje v višini nad 35%. Zategadelj je vse to, kar namerava uveljaviti uredba o državnih tiskarnah, še tem težje.

Načrt uredbe, ki smo ga dobili v roke,

iz te uredbe bomo podržali le nekatere bistvenosti, da bo jasno, kaj vse se z njo namerava.

Uredba naglašava uvodoma, da so državne tiskarne kulturno-gospodarske ustanove. Ze naziv torej pove, da drž. tiskarne nimajo namena omogočiti posameznim oblastvom, da pridejo hitreje do kakih tiskovin, ali omogočiti, da se tiskajo brez škode kake rezervatne državne listine in slično, nego imajo ta podjetja mnogo širši značaj in pomen. Takoj za tem je tudi povedano, da tiskajo državne tiskarne vse tiskarske in grafične potrebščine za vse drž. oblasti. Poudarek vse tiskovine, za vse oblasti in urade je prav v slehernem doletilu. Dalje pravi uredba, da bodo izdajale in tiskale tudi vse šolske knjige in vsa učila za vse šole. Tiskale bodo vse zakone, vse uredbe in vse pravilnike ter bodo le tiste izdaje, ki jih bodo tiskale drž. tiskarne avtentične. Uredba pa gre še dalje in navaja, da bodo izdajale in tiskale državne tiskarne razne ljudske izdaje za narodno kulturo, nacionalne publikacije in sploh publikacije, ki imajo splošen ljudski poučni in prosvetni namen. Državna tiskarna v Sarajevu pa bi tiskala tudi vse tiskovine banovinskih oblasti v drinski banovini.

Zanimivo je, kaj vse govori obrazložitev, ki je načrta uredbe dodana. Tu je vnovič predvsem odločno poudarjeno, da mora Državna tiskarna v Belgradu ali v Sarajevu tiskati vse tiskovine in zadostiti vsem grafičnim potrebam vseh državnih oblastev ter dostavljati, da se temu v nobenem primeru ne more in ne sme ugovarjati. Obrazložitev naglašava, da bo Državna tiskarna v Belgradu eden največjih takih zavodov v Evropi. Zdi se nam, da meji to že naravnost

... Kako je mogla sploh nastati nemogoča ideja, da naj ima Jugoslavija državno tiskarno, ki bo ena največjih v Evropi. Seveda je potem razumljivo, da hoče uredba takemu silnemu in mnogo prevelikemu zavodu omogočiti obratovanje s tem, da mu lasti vse pravice glede vseh tiskovin, vseh šolskih knjig in učil, da ustvarja za državno tiskarno monopol nad grafičnimi izdelki, da posega celo v tako zvani nacionalni in ljudsko-prosvetni ter kulturni tisk. Uredba, odnosno obrazložitev

podržava, da bodo drž. tiskarne aktivne gospodarske ustanove in da je potrebno storiti vse, da bo prebitek za čim več milijonov letno večji. Doslej smo bili mnenja, da je ena drž. tiskarna primernega obsega potrebna za tisk nujnih in važnejših državnih listin in tiskovin. Uredba pa pove, da v te svrhe kaka državna tiskarna ni potrebna, nego je potrebna zgolj zaradi čim večjega dobička, ki naj ga vsako leto da državi. Če naj se v to svrhu postavlja državna gospodarska podjetja, tedaj nujno svetujemo, da naj država izvede v vsem gospodarstvu socializacijo in naj prevzame vsa podjetja. Tako bo problem zanjo rešen, mogla bo dosežati željene dobičke in tudi za prebivalstvo bo položaj urejen. Ne gre pa, da država ustanavlja posamezna podjetja le z namenom, doseči velik dobiček, in tako uničuje veliko privatnih podjetij, ne da bi prevzela celotne gospodarske panoge. Na ta način bo država lahko jutri iz

istih razlogov ustanovila po zgledu Bate velike tovarne za čevlje, bo uvedla monopol nad obutvijo vseh državnih nameščenec in njihovih svojcev, ali pa bo storila tako tudi z ustanovitvijo kake tovarne za oblačila ali karkoli drugo. Saj gre po besedilu uredbe, zlasti pa po obrazložitvi vendar le za to, da ima država od gospodarskih ustanov vsako leto čim večji dobiček. Kaj lahko se primeri, da bodo preko noči monopolizirali še tiskovine vseh banovinskih oblastev, morda celo tudi občin in končno še raznih javnih ustanov, kot so Pokojninski zavodi, Okrožni uradi in drugi. Naenkrat bo pred nami dejstvo, da sploh ne bo več uradne tiskovine, ki bi jo smela tiskati kaka privatna tiskarna. Načrt uredbe naravnost smešno govori, da ne bo raztegnjen monopol na tiskovine cerkvenih oblasti. To bi bil res višek, da bi poleg vsega monopolizirali še tiskovine cerkvenih oblasti. Uredba dalje navaja, da ne bo izveden monopol nad tiskovinami Uprave državnih monopolov in ministrstva vojske in mornarice. Seveda, saj imajo te oblasti že itak lastna grafična podjetja.

Se mnogo bi mogli navesti iz načrta uredbe. Že to pa dovolj jasno pove, da hočejo poleg vseh že doslej neznosnih centralizmov uvesti še novega z državnimi tiskarnami in raznimi publikacijami, zlasti pa z monopolizacijo šolskih knjig in učil. Pri tem smo zlasti mi Slovenci najbolj prizadeti. Gre v vseh teh primerih tudi za naše najosnovnejše kulturne in gospodarske interese. Lahko si vsakdo predloči, kaj bo z našo kulturno samobitnostjo pri splošni monopolizaciji šolskih knjig in učil. Prav jasno je, kako bo z ravnoopravnostjo Slovencev in slovenskega jezika, ko bo za vse urade dobavljala tiskovine Državna tiskarna. V najboljšem primeru se bo naš jezik pačil, da se ga bomo sramovali.

V nevarnosti pa so še prav posebno slovenski gospodarski interesi. Ze itak vidimo dovolj otipljivo vsepovsod, kako se demontira naše slovensko gospodarstvo. In monopolizacija tiskovin, šolskih knjig in učil je prihodnji člen v verigi najrazličnejših demontaž slovenskih gospodarskih podjetij. Naše tiskarne bodo morale ustavljati obrate. S tem bo nastala velika brezposelnost grafičnega delavstva, ki je že itak težka. Trpelo pa bo tudi vse ostalo kulturno in prosvetno življenje. Saj se je moglo to življenje doslej marsikdaj uspešno opirati na domača grafična podjetja.

Vsa zadeva torej nima le ozkega pomena, ki naj bi zanimal le interese v grafični industriji, ampak ima vsesplošen značaj in pomen. Zato moramo proti načrtu te uredbe samo odločno protestirati in ga brezobzirno zavrniti.

*

Tečaj JSZ v Ljubljani

V nedeljo, 16. t. m. se je vršil v mali dvorani Delavske zbornice tečaj za upravno poslovanje skupin ljubljanskega okrožja. Vse skupine, ki spadajo v to okrožje so poslale na tečaj svoje odbornike, po številu okrog 40. Tečaj je vodil tajnik Rozman Jože. V svojem poročilu je podrževal važnost upravnega dela za strokovne skupine, kakor tudi to, da si morajo odborniki, kakor članstvo pri delu v skupini medsebojno pomagati. Taka predavanja so za naše funkcionarje zelo važna, kajti le s smotrno urejenim in organiziranim delom bomo dvignili delo in ugled naše strokovne organizacije s tem pa tudi delavstva.

Strokovna poročila Iz centrale

Vse strokovne skupine JSZ naj pošljejo imena in naslove v posameznih podjetjih za 1. 1938 izvoljenih delavskih zaupnikov na naših listah. Izvršite to tako j po končanih volitvah.

Odborniki, posebno tajniki in blagajniki, dobro preučite brošurico »Poslovanje strokovnih skupin JSZ«. Kajti le tako bo red v skupini, ako se boste v vsem ravnali po navodilih te brošurice.

Red o poslovanju je predpogoj dobremu razvoju in napredku skupine in s tem celotne organizacije.

Lesno delavstvo

Stahovica. Volilni odbor sporoča vsem članom in članicam, da so volitve obratnih zaupnikov za podjetje Meščanska korporacija — Kamnik, z odlokom kr. banske uprave, v nedeljo, 23. januarja ob 2 popoldne v gostilni Rebernik v Zagorici. Že danes pozivamo članstvo, da ne sme noben član ali članica manjkati pri teh volitvah zaupnikov. — V slogi je moč! — Odbor.

Gračnica. V nedeljo 16. januarja smo imeli običajni sestanek, katerega se je udeležil tudi zastopnik centrale. Sestanek je otvoril in vodil tovariš Plahuta. Zastopnik centrale je v svojem poročilu omenil tudi volitve obratnih zaupnikov. Opozoril je na težko funkcijo zaupnikov. Svojo nalogo bodo zmogli le tedaj, če jih bo podpiralo celotno delavstvo. Kaj takega pa zmore le tisto delavstvo, ki je enotno najprej v svojih pogledih na delavsko organizacijo in enotno v postopanju za uveljavljanje svojih pravic. Zato je glavni pogoj za bodoče uspehe: da upostavi delavstvo to enotnost.

Tovariš Knez Matija je poročal o posredovanju zaradi izmenjav, ki so potrebne za skrbeno obratovanje. Drugi zastopniki so razvijali misli, kako se naj bi preprečila lažna naloževanja nekaterih ljudi. Pa so bili mnenja, da je najboljša sredstvo pojava delo za strokovno organizacijo. In res je tako. Čim bolj je telo zdravo, tem prej izloči iz sebe škodljivce in zajedavce.

Pritožbe so bile tudi proti obratovodji, ki še noče upoštevati obratnih zaupnikov. Ko ga je vprašal tovariš zaupnik, zakaj je socialno močnejša moč zaposlena in zakaj je socialno šibkejša doma, je rekel, da ga to nič ne briga. Zdi se, da bo treba otvoriti tečaj o nalogah in delovanju obratnih zaupnikov in na njega povabiti g. obratovodjo. Mogoče bo potem drugačniji misli.

Sestanek je pokazal vesel pojav, da namreč kljub vsem težavam napreduje v smeri pravega in zavednega delavstva. Na sestanku so bili zastopani tudi tovariši iz Jurkloštra po tov. Poljanec.

Rudarji

Trbovlje. — Ponovno pojasnujemo! — Mnogi se oglašajo pri odboru strokovne skupine rudarjev s prošnjami, da se za njih posreduje, naj si bo za delo ali drugače. Organizacija posreduje le za svoje člane in za sinove članov. Za one, ki niso v skupini organizirani, nima organizacija niti zakonite pravice posredovanja. V splošnem je za vse rudarsko delavstvo merodajna posredovati le II. rudarska skupina, na katero naj se oni, ki niso pri skupini organizirani obračajo. Odbor strokovne skupine rudarjev vrši svojo dolžnost le za svoje člane. Tisti, ki pa mislijo, da ni treba biti delavcu strokovno organiziran, naj se tudi v potrebah obračajo do merodajnih kar sam, če misli, da je tako boljše. Delavec mora vedeti, da brez organizacije le malo pomeni. Torej vsak naj posredovanja išče le s člansko legitimacijo svoje strokovne organizacije. Vedno so največji škodljivci delavstva neorganizirani in je čisto pravično, če za nje ne bomo delali. Ni daleč čas, ko delavec brez strokovne organizacije ne bo nič pomenil in bo neorganizirani pač velik siromak. Vsak, ki ni še organiziran, naj to čim prej stori, da vstopi v krog svojih sotrpinov in jim pomaga graditi boljšo bodočnost. Lenobe podpirati pa strokovne organizacije ne morejo, če to delajo, zgrešijo svoj pravi namen.

Opekarsko delavstvo

Brdo. Poročali smo že, da smo imeli opekarij Združene opekarne Brdo dne 9. t. m. ustanovni občni zbor. Vršil se je v gostilniških prostorih g. Margona na Brdu ob 5 popoldne. Udeležilo se ga je naše delavstvo v splošnem, kar je lep dokaz, da smo zavedni. Vodil je usta-

Strok. zveza gradbenega delavstva

V nedeljo, 9. januarja se je vršila v prostorih JSZ seja strokovne zveze gradbenega delavstva. Sejo je vodil predsednik Čuk Danilo. Udeležili so se seje vsi odborniki. Za centralo je poročal tov. Pestotnik. Na seji so se razpravljala vsa prečta vprašanja stavbinskega, gradbenega, opekarskega in kamnolomskega delavstva. Gradbeno, stavbinsko in opekarsko delavstvo je takorekoč v meznem boju s podjetniki. Podjetniki po svoji stari navadi zavlačujejo pogajanja za sklenitev pogodb, ki jih delavstvo teh strok zahteva. Celo leto so podjetniki zavlačevali pogajanja za uveljavitev kolektivne pogodbe opekarskega delavstva. Ravno tako so začeli zavlačevati pogajanja za uveljavljanje pogodbe gradbenega delavstva. Dober je vsak izgovor; n. pr. da se pogodba s strani delavstva izrablja, da jo razne oblasti ne pripoznajo, da se je v času, odkar velja dosedanja pogodba, šušmarstvo še bolj razvilo itd. Že iz zadnjih naših poročil je razvidno, da so se v Delavski zbornici vršila za stavbinsko in gradb. delavstvo pogajanja, pa niso imela zadovoljivega zaključka. Na zadnjem razgovoru so pa nekateri delodajalci v načelu sploh odklanjali sklenitev kolektivne pogodbe. Na ta način je sedaj gradbeno delavstvo v brezposodbenem stanju... Z ozirom na to so bili na seji sprejeti sklepi, ki naj bi bili vodilo za bodoče delo.

Sklenjeno je bilo: Da gradbeno, stavbinsko in opekarsko delavstvo pri meznih bojih nastopa skupno. O načinu enotnega nastopa se bo razpravljalo in sklepalo na eni prihodnjih sej. Strok. skupine JSZ, katere imajo v svojem okolišju opekarska podjetja, naj se obvestijo, da delavstvo skušajo pritegniti v organizacijo. Centrala naj ukrene vse potrebno pri oblasteh, da se izvoljeni delavski zaupniki v stavbinski in gradbeni stroki takoj potrdijo. Gradbeno in stavbinsko delavstvo naj se potom »Delavske Pravice« stalno obvešča o vseh važnih vprašanjih, ki se ga tičejo. Seje strokovne zveze naj se sklicujejo mesečno, v izrednem primeru na dva meseca.

Strokovni odbor je tudi razpravljalo o bodočem stališču, katerega naj zavzame gradbeno delavstvo sprito položaja, ki nastaja zaradi neuvidevnosti delodajalcev. Z ozirom na to naj se sklicuje delavstvo na sestanke, kjer naj se mu pojasni dejanski položaj. Pripravijo naj se tudi za delavstvo zborovanja, ki naj bi se vršila v vseh večjih industrijskih krajih.

Gradbeno in stavbinsko delavstvo naj s paznim očesom zasleduje svojo borbo. Ako hoče, da bo v svojem boju doseglo uspehe, mora skrbeti tudi za to, da zainteresira vse delavstvo v gradbeni stroki.

Rudarji o položaju Seja strokovne zveze rudarjev

Trbovlje, 17. januarja.

Po daljšem presledku so se v nedeljo popoldne zbrali odborniki Strok. zveze rudarjev na svojo sejo v Trbovljah. Sejo je vodil tov. predsednik Diaci. Za centralo se je udeležil tov. Rozman Jože. Po uvodnih formalnostih so podali poročila o delu in razvoju skupin posamezni odborniki. Na to se je obravnavalo vprašanje novega pravilnika Bratovskih skladnic, ki je bil uveljavljen 1. januarja. Kakor je po eni strani pravilnik prinesel nekatera zboljšanja, je na drugi strani močno okrnil pravice do

varovanja nadej odpuščenim rudarjem, kakor tudi v § 82. rente lažjim nezgodnikom. Seja je bila soglasno mnenja, da delavstvo ne sme dopustiti, da bi se na ta način kratile pravice rudarjem in to takim, ki so najbolj potrebni in najtežje prizadeti. V tem pogledu so bili sprejeti potrebni sklepi z naročilom, da jih je treba čim prej izvesti. Govor je bil tudi o vprašanju oziroma o stališču do meznega gibanja, katerega žele rudarji da bi izvedle strokovne organizacije. Prihodnja seja se bo vršila meseca marca v Laškem.

Remec & Co.

Vse do svoje meje!

Naši marksisti na vsak način mislijo, da so volitve zaupnikov res čas zmerjanja in laži ter obrekovanja. To, kar so spet zapisali v zadnjem »Delavcu«, ki je sicer še nekam delavsko strokovno usmerjen, presega že vse meje, ki so tudi ob času volitev zaupnikov dovoljene. To njihovo početje dokazuje, da jim je potrebnih še mnogo Leskoškov, da bi jim pokazali delavsko pot. Čudimo

se tudi uredniku »Delavca«, priobčuje tako nestvarne dopise.

Pri nas nimamo več delodajalca, s kakšnim osebnim imenom, pač pa so tu JSZ in njeni zaupniki, ki delavcem določajo delo, plačo in akordne postavke. Da so razmere take, da se ponavljajo vedno novi za delavstvo nesprejemljivi pogoji in sistemi, je kriva JSZ in njeni zaupniki, ki neprestano zahtevajo

novni občni zbor centralni zastopnik. Odbor, ki je bil soglasno izvoljen, si je na seji razdelil funkcije takole: predsednik Fr. Trček, Kozarje; podpredsednik Franc Dolenc, Vič; tajnik Franc Škof, Vič; blagajnik Silvo Snoj, Kozarje; gospodar Jakob Mihelčič, Brdo. Namestniki: Anton Berdnik, Podsmreka; Mravlje Jože, Podutik; Ivan Mevželj, Brdo. — Nadzorstvo: Anton Jankovič, Vič; Franc Bizjak, Brdo; Ivan Prezelj, Brdo. — Delegati za centralni občni zbor: Fr. Škof, Silvo Snoj in Jakob Mihelčič.

Viničarji

Sv. Tomaž pri Ormožu. Tukaj se je zagovarjala vinogradnica Fertin Uršula, katero je zastopal g. Kuharič Lovro. Viničar Dominiko Matija se je pritožil zaradi odtegnjenih dni in vin. nagrade, katere mu vinogradnica ni hotela izplačati. Na to je bil viničar prisiljen zahtevati viničarsko komisijo, na kateri je zastopnik vinogradnice plačal viničarju 700 din.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Na razpravi pred viničarsko komisijo se je zagovarjal vinogradnik Vrhovšek Ivan napram viničarju Vogrinec Antonu. Dve leti nista imela končnega obračuna, tako je bil viničar prisiljen se poslužiti zakona in vin. komisije. Na razpravi je prišlo do sporazuma, da plača vinogradnik viničarju znesek 1093 din.

Sv. Barbara v Halozah. Tukaj je vložil predlog viničar Fridauer Jožef, zoper vinogradnika Kreft Hinka. Viničarju se je lansko leto zgodila nezgoda. Gospod Kreft Vinko je kupil samodelno škropilnico, katera pa ni bila strokovno preskušena. Viničar je skušal škropiti z njo v vinogradu in ko jo je polnil z galico, mu je eksplodirala ter mu pri eksploziji zlomila tri zobe in prednji del

čeljusti. Viničar je bil v bolnici 13 dni. Zamudo časa je gospodar takoj plačal, odškodnino za zobe pa ne. Zaradi tega pa je viničar bil primoran zahtevati svojo odškodnino na viničarski komisiji. Povzročitelja te nezgode ni bilo, gospodar se je branil na razne načine, ter po daljši razpravi vendar privolil, da plača viničarju 1500 din, tako kakor je viničar zahteval.

Ljutomer. Na predlog viničarske komisije se je zagovarjala tukaj vinogradnica Makoter Marija. Viničar Šut Jožef je zahteval primanjkljaj deputatne zemlje in vin. nagrado. Po daljši razpravi je vendar prišlo do sporazuma, tako da plača vinogradnica 600 din.

V pisarni S. Z. V. v Ljutomeru se je razpravljalo med vinogradnikom Skuhala Jakobom in viničarjem Vogrinec Francetom, ter je prišlo do sporazuma, tako da plača vinogradnik viničarju znesek 431 din.

Druga poravnava se je izvršila tudi v prostorih S. Z. V. med vinogradnikom in viničarjem Slokanom Jakobom. Viničar je dosegel, da mu mora vinogradnik izplačati 424 din.

Slovenska Bistrica. V nedeljo, 23. januarja popoldne ob pol 2 priredi skupina strokovne zveze viničarjev sestanek viničarjev. Vršil se bo v prostorih g. F. Lerherja v Visolah. Govori centralni tajnik tov. Jože Košnik. Vse viničarje v območju naše skupine vabimo, da se sestanka udeležijo.

Strigova (Medjimurje). V nedeljo, 23. januarja ob pol 2 popoldne se bo vršil za skupino strokovne zveze viničarjev Strigova sestanek viničarjev. Vršil se v Globočkem vrhu pri tov. Antonu Koštiju. Govori strokovni tajnik tovariš Franc Tomažič. Vsi viničarji iz Medjimurja vabljeni!

pravico, ne pa oni, ki o tem odloča — podjetje. Nobena žal beseda ni bila v tem članku napisana proti tistemu, t. j. podjetju, ki dejansko deli delavstvu pravico ali krivico, pač pa zgolj proti JSZ in glavnemu zaupniku, ki je njen član. Pa vse to je popolnoma razumljivo! Saj oni pri nas še niso dorasli, da bi začeli kakšno gibanje za zboljšanje krušnega položaja, ampak vedno bijejo boj za nadmoč, za število glasov.

Sodrug naj nikar ne mislijo, da preprosto delavec in delavka, ki jima zaradi skromnega zaslužka ni dano noči prekrokat ob vinu in kartah, nima možganov ter se ne spominja več, kdo celo leto zasleduje in brani delavske koristi in kdo samo opazuje. Tako početje sodrugov je velik kamen spotike k še boljšim uspehom. Imeli ste že nadmoč, pa ste jo zgubili zaradi nezmožnosti ter zastoj vpjete, kakó vzoren red bi bil, če pri volitvah dobite večino. Pokažite pri intervencijah in razpravah, kaj znate, ne pa da vsi vedno in povsod samo molčite! Tam, kjer je treba, vam vsem skoči srce v hlače — pa hočete zaupanje delavstva!?

V teh petih letih ste se pokazali v vsej svoji za delavstvo škodljivi veličini. Delavstvo se tega dobro zaveda ter se resno boji, kdo bo branil njihove potrebe in pravice, če bi bili vi res izvoljeni.

Vsi delavci tudi vedo, da g. predsednik ZLDJ na Duplici ne zna braniti niti svojega zaslužka (1000 din) ter ga samo umetno drži na tej višini, branijo ga pa naši zaupniki, po katerih je že poskušal dobiti tudi hranilni sklad, pa je sam tudi zaupnik in še glavni bi bil rad. Kaj pa bo z onimi, ki zaslužijo 150, 200 in 300 din, o tem niti ne mislijo. Glavno je, da imajo sami primeren kos kruha. Celote in skupnih interesov ne poznajo. Lahko je druge kritizirati, če sam nič ne delaš. Svoje lastne zaupnike sodrugi toliko časa zmerjajo, da morajo odstopiti. Zapomnite si vsaj besede vašega bivšega glavnega zaupnika na sestanku, ko je odstopil.

Delavstvo hočete vznemirjati zaradi regulacije akordnih postavk. Da ne boste zopet rekli, da smo tovarniški in podkupljeni povemo jasno, da smo to regulacijo zagovarjali, to pa zaradi tega, ker so pred 1. 1934 nekateri dobivali plačo in akord po obrazu in simpatiji pri nadrejenih, drugi so pa delali zastoj. Tako so vsi slabše dobili povišan akord. Vi pa dokažite, komu se je zaslužek zaradi intervencije in regulacije znižal! V »grundernu« pa je čisto nov položaj, ker je podjetje proti volji obeh organizacij in delavk uvedlo nov način dela, ter se sedaj postavke grade iz temeljev, kar je dobro znano tudi obema rdečima zaupnikoma. Saj nista niti ust odprla v obrambo, tako sta poslušala pri tozadevni intervenciji, po skupni seji treh odborov. Ako se naši zaupniki ne bi resno zavzeli za »grunderno«, bi vse delavke v prehodni dobi ne zaslužile v akordu skupno do 40.000 din nad normalno, ker bi imele šit. Pa tudi sedaj imamo zagotovilo, da se bodo vsi podedatki popravili, ker bomo dobili vpogled v ves akordni material v pisarni, kar sta tudi g. sodruga slišala. V ta oddelek dobro zaupnico, pa se bo vse še dalo urediti! Odstolke računati naj gredo pa sodrugi v ljudsko šolo!

Nas in naše zaupnike, pa tudi naše članstvo, nikakor ne bo omalodušilo to, da lažno brez dokazov trdite, da delamo roko v roki s podjetjem. Kadar dosežemo uspeh, brez sramu priznamo, da je uspeh, kadar so pa krivice, jih pa tudi brez strahu žigosamo ter se ne bojimo groženj niti z leve niti z desne. Res pa je, da je JSZ že zgubila svojega prvega predsednika Gosaka, da je imel naš sedanji glavni zaupnik Bore že trikrat odpovedano službo, vse zaradi vestnega vršenja svoje dolžnosti v korist delavstvu, pa ga je delavstvo vselej tudi branilo. Nezmožni so naši zaupniki samo od sodrugov in to v času volitev. Popolnoma je res, da so današnji sodrugi krivi, da je v tovarni tak položaj. Mnogim je še v spominu, da je delavstvo že leta 1919-20 hotelo strokovno organizacijo, pa so za štiri »štetane« vina, od podjetja plačanega, štirje podrepniki s kamenjem nagnali tudi rdečega delegata iz Ljubljane. Naj kdo reče, da ni res! Če bi že takrat bila organizacija delavstva, bi tudi podjetje ne zabredlo tako daleč, ker ne bi moglo konkurirati na račun delavskih plač.

Na vse tako nizkotno očitanje brez podlage niti odgovarjati ne bomo. Pač pa povemo, da se bomo o zadevi postopanja glavnega zaupnika po oddelkih, o razdeljevanju nagrad za predloge racionalizacije, kjer je tekmovalo 13 naših in 11 njihovih članov, kakor tudi o tovarniških razglasih in ostalem, pogovorili tam, kamor ta zadeva spada.

Da tako prerekanje škoduje delavstvu, dobiček pa ima tretji, smo že zadnjič povedali. Toda braniti pa moramo

Smetov France:

Kulturnost kulturnih organizacij

(Konec.)

so šli in razdelili katoličane v dve vrsti: v take, ki imajo pri njih milost in v take, ki nimajo. Sebe smatrajo za najčistejše borce, ki so v sebi premagali že vsa slaba nagnjenja k hudemu, ki so dosegli tako popolno zmago nad samim seboj, da morejo

izbrati za se izvoljeni kader, ki se je odpovedal bistveni osebnosti vsakega človeka, svojemu lastnemu razmišljanju, da se z lahkoto izpolnjujejo vse direktive, tudi »nenadni zbori«. Svoje milijence smatrajo za 100% kristjane, med štirimi očmi si pa hinavsko mežikajo: o, naši so falotje! V drugo vrsto spadajo oni, ki žive močno iz svojega lastnega jedra, iz svojega okolja, iz svojih hiš in svojih tovarn, v katere hočejo zanesti luč katoliške prosvete. Seveda morajo to delati po svojih lastnih, njim primernih načinih, ki jih prva vrsta v časih discipline proglašala za krivoverna načela, na ljudi same pa gleda z največjo skepsjo, zapestlostjo in celo mržnjo.

V takem položaju je razumljivo, da nima vsak katoličan pravice podpreti moralno, nacionalno ali socialno stran prosvetnega dela pri naših društvih in članah. Kdor ne trobi v njihov rog, kdor ima pomisleke v razvijanje in posledice takih in takih direktiv, kdor hoče hraniti in braniti najbolj temeljno svobodo človekovega odločevanja in izbiranja oseb, ki naj pomagajo k uresničenju kakega zamišljenega programa, je zgubil popolnoma zaupanje zastopnikov mehanične discipline, tiste discipline, ki je postala mesto vse prežemajoče moči ideje naravnost program vsakdanjega dela. Če bi se katera podrejenih edinic drznila povabiti kakega takega človeka, ki ima do vsega javnega življenja svoje samostojno stališče, pa nič manj krščansko, je že v nevarnosti,

V svoji lieemerski dvoličnosti vam med štirimi očmi povedo, da temu in temu ne dovolijo govoriti v naši organizaciji, »ker ne javno za ljudi, ki niso prodrli še v bistvo stvari, pa najdejo izgovor, da nekdanji ali sedanjí aktivni politiki ne smejo govoriti v katoliški prosvetnih organizacijah. In nepoučeni ljudje višje cenijo formalni izgovor, kakor stvarni razlog. In če se kdo dvigne

svoje delo. Nikakor ne trdimo, da smo že vse uredili, mnogo še manj, da se ponavljajo težave, toda le v skupnosti vsega delavstva s poštenim in neeobičajnim gl. zaupnikom na čelu jih bomo rešili. Dokler ne bo sleherni delavec naše tovarne in okrog nje prejemal življenju primerne plače: sames najmanj 900 din, poročeni pa 1950 din, toliko časa ne bomo mirovali. Kajti prav vsak, ki dela, ima polno pravico do življenja, ne pa samo nekateri. Zato, delavci in delavke, zadnji odgovor dajte tem ljudem 29. t. m. vi s tem, da boste dali v kuverto belo glasovnico celo, rdečo pa raztrgano na dvoje! — Odbor skupine JSZ, Duplica.

in nastopi proti temu za poštenost in resnično bratstvo med kristjani, proti oboževanju gole discipline za svobodni razvoj katoliške aktivnosti, pade na njegovo glavo kletev, da je njegovo delo v organizaciji komunistično razdiranje, on sam pa komunistični eksponent — tako vsaj morajo logično vsi razumeti, čeprav se to ne izgovori.

Produkcija premoga je v nemških rudnikih v povprečju z vso posado znašala na dnino in na rudarja: v Porurju 1711 kg, v Zgornji Šleziji 1897 kg, v Sp. Šleziji 1023 in v Aahenu 1179 kg. Zasluzki rudarjev so znašali januarja t. l.: Porurje 7.85 RM, Aahenu 710 RM, Sachsen 6.59 RM, Zg. Šlezija 7.21 RM, Sp. Šlezija 6.04 RM na dnino.

Političnost prosvetne organizacije

Pravila vsakega kulturnega društva imajo na čelu napisano, da je društvo nepolitična organizacija. Za ljudi, ki so prežeti z demokratično miselnostjo, je to nekaj čisto naravnega in samo po sebi razumljivega in v vsakem trenutku znajo prav jasno potegniti mejo, kje se eno neha in kje začne drugo, odnosno ono drugo zaradi razvite zavesti o danih nalogah sploh ne pride nikoli v stadij akutnosti. Drugače je to pri onih ljudeh, ki so jih oplojile miselnosti naših sosednih pokrajin. Pri teh se čisto dogaja, da se obe smeri kar zlijeta v eno samo brozgo. Kljub temu neprestano trdijo, da so nepolitična organizacija, kar po pravilih tudi so. Toda ljudje so tako predani političnim valovom, da ne utegnejo več trezno misliti, da bi dosledno živeli samo pisanim namenom organizacije. Ne menijo se, če to organizaciji, ki mora resnično biti daleč od vseh spremenljivih političnih plim in osek, škoduje, da nasprotniki, ko se čas obrne, upravičeno zamenjajo namen in osebe v organizaciji.

Ne menijo se dosti za resnično dobrobit ljudstva. S svojo breznačelno taktiko ga neprestano demoralizujejo, plitvijo njegovo miselnost in ga oddaljujejo od temeljitega poglobljevanja v bistvo sebe in človeka, ki naj mu bo brez ozira na levo in desno v kat. organizaciji Kristus vedno vir in cilj življenja. Neprestano so jim besede polne političnega presojanja vsakega človeka. Prepovedujejo govoriti v naših organizacijah ljudem, ki so bili politiki, pa na drugi strani z vsemi silami vidno nudijo hrbenično določeno politični usmerjenosti in njenim eksponentom. Tako se je zgodilo, da so nekateri med občinjskim zborom prosvetne organizacije propagirali za določeno politično osebnost, drugi zopet poročali o polaganju vencev na grobove, ki so nastali v politični vihr. Vse to je dokaz o zlijanju tendenc, ki ne spadajo skupaj. Seveda je vsak posameznik kot oseba lahko član kulturne in politične organizacije, toda ne sme združevati obeh smeri istočasno in na istem prostoru.

Zgodilo pa se je še več. Na velikih zborovanih fantov in mož v bližnji preteklosti so nekateri smatrali za nujno, da povežejo katolištvo,

slovenstvo in katolištvo pa sta trajni in nespremenljivi vrednoti in dejstvi iz preteklosti preko sedanjosti v bodočnost, brez ozira na ugodnejše ali neugodnejše.

Tako vezanje dokazuje, da ljudje, ki tako usmerjajo kulturne organizacije, nimajo pojma o kulturnosti organizacije. Povrhu vsega so že tako zabredli, da smatrajo za nujno, ne zase, temveč za organizacijo tudi vidno zavzeti stališče do faktorjev, ki jih mora kulturna organizacija pustiti ob strani. Vlačenje kulturne organizacije v izražanje političnih tendenc povzroča zmedenost kulturnih pojmov in njihovo diskreditiranje, zgubljanje jasnosti danih nalog, podajanje zadostnih argumentov nasprotnikom za brezobzirne udarce ne proti ljudem, ki vse to zakrivate, temveč proti organizaciji, ki mora tako trpeti za grehe svojih voditeljev.

Kako dolgo bo še trajala ta slepota? To so trije kardinalni škodljivi in ne-

Naš simbol

Križ in kladivo — molitev in delo

Dolgo smo čakali, preden smo dobili svoj znak. Znak-simbol! Arhitektu go-spodu Tomažiču je bil naročen osnutek znaka, ki naj bi združeval: Delo in molitev. Nekaj takega kot smo krščanski socialisti bili potrebni, da simboliziramo! G. arhitekt ni mogel napraviti bolj posrečenega osnutka, za naš znak, kot ga je! V Križu in Kladivu je razumeli vse ono, kar je višek končne sreče, končnega cilja, je višek naše borbe, našega dela in trpljenja. V tem simbolu je tudi razumeli način in upravičenost vseh naših borb, proti onim, ki so pred 2000 leti, ki so vsako stoletje in ki še prav poseben sedanji čas, živijo »življenec« s sredstvi in načinom, z grehom in tiranijo, z lažjo in krivico, ki so živeli tako, da je simbol Križa nujno moral nastati in je tudi nastal po volji Njega! Ki dandanes živijo tako, je borba proti takemu življenju prav tako nujna, kakor je bilo nujno, da je križ nastal!

V znamenju tega simbola se bo krščansko delavno ljudstvo borilo trajno. Trajno proti vsem krivicam, ki se in se bodo dogajale trpečemu delavskemu človeku. Borba bo trajna in proti vsakemu, ki bo take krivice povzročal, bila krivda povzročena naravnost ali pa po ovinkih. Proti trpljenju, ki se povzroča človeku-trpinu, se je treba bojevati, pa naj se dogaja po osebni ali firmi, organizaciji ali družbi, diktatorju ali izdajalecu, fašizmu ali komunizmu. Vse je eno, eno izvira iz drugega, največ iz oseb, ki skoraj pri sleherni storjeni krivici menijo: dovolj sem skrit, saj govorim drugače kakor delam. Lahko se bojujemo tudi tako, da ničesar in nikogar ne omenjamo in rečemo samo: po našem simbolu gre borba proti vsemu, kar ni krščansko, še prav posebno proti hinavstvu: farizejskemu krščanstvu.

srečni pojavi v življenju in nehanju naših katoliških kulturnih organizacij, ki jih groze speljati na kriva pota poplavljenja in propada. Naše organizacije ne vidijo,

da v njih od tistih prejšnjih časov, ko so že vodili naše organizacije, ni ostalo drugega, kakor telo, snov. Vse drugo, kar je v zvezi z duhom, se je popolnoma spremenilo. Izgubili so slik s časom, za nje ne oblože nobene naloge več, nobeni problemi, vse je rešeno, vse je treba samo le še držati, čas se je zanje ustavil, božjih mlinov nad seboj ne slišijo več. In ker je na vrhu tako, je nevarnost, da bo tako nastalo tudi po drugih edinicah, ker je strup pač nalezljiv. Tega pa ne sme biti. Treba je takoj pomesti z vso nesnago takih in podobnih pojavov po naših organizacijah, že v kali jih je treba uničiti in ozdraviti organizacijo pri koreninah, če hočemo, da bo dajala dober sad katolištvu in slovenstvu. Očistimo naše njive plevela, da bo zrasla zlata pšenica, ki je bo vesel človek, ki ne pozna ozkosrčnosti, ki mu je duša polna resnične kulturnosti in širokogrudne svobode, dobro vedoč, da gre po njej edina pot napredka in rasti navzgor.

Vsi, predvsem pa še ti delavci in delavke, krščanski strokovničarji sploh, zavedajte se veličine svojega znaka. Zavedajte se svojega življenja in predvsem borb in organizacij, ki vam pravo, po vašem simbolu, krščansko življenje vsaj hočejo dati, hočejo istega priboriti. Zaveden, iskren in zvest naš strokovničar in strokovničarka nosi vedno in povsod vidno svoj znak: Križ-kladivo. Naj ne bo krščanskega socialista od najnižjega delavca do ministra, ki bi se sramoval tega znaka. Kdor pa ni naš, ta naj našega znaka ne nosi in ne skrni! Molitev in delo — Križ in kladivo je naš simbol. — Franc Velkovrh.

Nova postojanka JSZ

Uslužbenci Kranjskih deželnih elektrarn so spoznali potrebo, da se organizirajo v Jugoslovanski strokovni zvezi. V ta namen sta se vršila dva sestanka, na katerih sta tov. tajnika Lombardo in Rozman pripravila vse potrebno, da se oživi strokovna organizacija. V soboto, 8. jan., pa se je vršil občni zbor. Za centralo se je občnega zbora udeležil Pestotnik. V odbor so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik Franc Kern, tajnik Anton Hrovatin, blagajnik Franc Skalkja, odbornika Jože Kozjek in Jožef Svete, namestniki: Alojz Robič, Tomaž Kajdi in Franc Januš; nadzorstvo: Ivan Prašnik, Stanko Rozman, Matevž Humer.

Z ozirom na premostitve centralnih delavnic KDE iz Žirovnice na Črnuče je sklenil občni zbor, da se sedež skupine prenese iz Žirovnice na Črnuče. — Delavstvo si je izvolilo vodstvo, ki bo vodilo strokovni pokret. Delavstvo naj na svoji poti vztraja, ker le tako si bo utiralo pot k izboljšanju svojega položaja.

Iz Slovenije v dravsko banovino

20 let slovenske politike

Gospodarski zbornico pa bi sestavljali odposlanci stanov (kmetijskih, delavskih, obrtniških itd. zbornic) ter odposlanci deželnih zborov.

Tak parlament, ki bi bil čisto nekaj drugega, bi lahko veliko pomenil in bi upravljal skupne zadeve države.

Avtonomne zadeve.

Avtonomni Sloveniji na čelu mora stati vlada, ki je izvoljena od domačega slovenskega parlamenta in le temu odgovorna v vseh avtonomnih zadevah. Belgrajska vlada bi se tedaj v avtonomne posle slovenske vlade ne smela vtikati.

Slovenski parlament bi prav tako ko belgrajski obstajal iz politične in gospodarske zbornice. Vsak bi zboroval zase in reševal svoje zadeve. Skupno bi le volila vlado ter reševala proračun (davki).

Slovenski politični parlament bi moral delati zakone v sledečih zadevah: v razmerju cerkve do države, cerkvene pravice in dolžnosti, vzgoja mladine in šolstvo vobče, organizacija politične in finančne uprave ter sodstva.

Slovenski gospodarski parlament pa bi se pečal: 1. z zakonodajo o stanovski pravih zadevah. Sem spadajo stanovska prava ter organi-

zacija stanovskih zbornic, n. pr. kmetijske, delavske, obrtne zbornice v okrajih in deželi. 2. Ta parlament bi se pečal s socializacijo, nadzorstvom tovarn, produkcije in konzuma. 3. Sklepal in ustanavljal bi strokovne šole (za kmete, delavce in obrtnike). 4. Skrbel bi za zdravstvo (bolnišnice, invalidi itd.) in se pečal s socialno politiko. 5. Končno bi skrbel za socialno zavarovanje.

To je važen in površen pregled dela in nalog, ki bi jih opravljal slovenski parlament neodvisno od Belgrada. Važno je, da vlado voli parlament sam ter da ta slovenska vlada ni za svoje avtonomno delo odgovorna nikomur drugemu kot le svojemu slovenskemu parlamentu.

S tem pa naše avtonomistično načelo še ni popolno. Naša stranka stoji na stališču polne samouprave ljudstva. Tej zahtevi pa s samo avtonomijo Slovenije še ni popolnoma zadosteno. Zato morajo tudi okrajni dobiti svoje samoupravne okrajne zastope, ki rešujejo zadeve svojega okraja. Tudi okrajni morajo dobiti svoje okrajne stanovske zastope. Občinska avtonomija se mora razširiti. Država naj varuje avtonomne pravice občin, ki naj se ne omejujejo, ampak celo razširijo. Kakor pa ima avtonomna občina pravico

voliti si svojega župana, tako naj ima tudi samoupravni okrajni zastop pravico, soddločevati pri izbiri okrajnih glavarjev ali načelnikov. Razume se, da morajo na mesta okrajnih glavarjev priti sposobni in za to šolani ljudje. Zato bi okrajni zastopi imeli pravico, izbirati izmed treh predloženih sposobnih kandidatov tistega, ki ga hočejo. Prav tako naj bi okrajni zastop imel pravico, zahtevati, da se okrajni glavar, ki bi ne bil na svojem mestu, odpokliče.

S tem bi tudi v birokracijo prišlo več ljudskega duha. Okrajna glavarstva bi ne bila več tako visoko nad ljudstvom in daleč izven ljudstva.

Tako si misli Slovenska Ljudska Stranka avtonomijo. To ni samo avtonomija celokupne Slovenije, marveč tudi avtonomija stanov, okrajev in občin. To je potem res ljudska avtonomija.

S tem je za slovensko samostojno avtonomno deželo rešeno tudi vprašanje republike. Slovenskemu ljudstvu ne gre toliko za to, kdo bo vladal v Belgradu, nam mora iti za to, kdo bo vladal na Slovenskem. Po načrtu SLS pa bi na Slovenskem vladalo slovensko ljudstvo samo s svojo izvoljeno vlado.

Zunanja politika.

Mi zahtevamo, da bodi naša zunanja politika politika miru in sprave med narodi. Danes še vedno dviga vojna pošast svojo glavo. Narodi se oborožujejo, sklepajo se vojaške pogodbe za obrambo in napad. Le malo držav ima tako pametne moze na krmilu, ki bi odkrito delali za

mir. Zato zahtevamo mi od svoje države, da dela na to, da se osnuje mednarodna zveza vseh držav na načelu popolno narodne enakopravnosti.

Ta zveza naj bi med državami bila tisto, kar je sodišče pri ljudeh. V okviru te zveze naj bi se osnovalo mednarodno razsodišče, ki bi razsojalo spore med državami. Ta mednarodna zveza vseh držav bi morala imeti na razpolago dovolj moči, da bi svojim razsodbam in ukrepom pripomogla do veljave. Zato bi se morale vse države obvezati in podati potrebna jamstva, da se ne bodo več oboroževale, marveč vedno bolj razoroževale. Na vsak način pa se mora določiti, koliko oboroženih sil največ sme imeti vsaka država. S tem se bodo izdatno zmanjšali ogromni stroški za oboroževanje.

Kar se naše države tiče, zahteva naša stranka še posebej, da se zblizamo z Belgarijo

Socialne in gospodarske zahteve.

Kdor ne dela, naj ne je! Ta svetopisemski izrek se mora uresničiti tudi v naši socialni zakonodaji. Odkod zlo kapitalizma? Ker stoji svet na stališču, da je denar sveta vladar. V resnici pa je blagostanje le sad dela človeških rok in uma, orošenga z blagoslovom od zgoraj. Zato moramo delo spoštovati. Ne le v besedah, marveč tudi v dejanju.

(Nadaljevanje.)

Iz naših krajev

Duplica

Naša božičnica. Naša skupina je priredila 6. januarja na Duplici božičnico za revne otroke članov. Obdarovanih je bilo 57 delavskih družin, kakor so pač sredstva dopuščala. Vsem, ki so nas v tej akciji podprli, izrekamo tem potom najlepšo zahvalo. — Odbor.

Zahvala. Ob smrti mojega moža se delavstvu tovarne Remec et Co. v svojem imenu in v imenu svojih otrok prav lepo zahvaljujem za pomoč, ki ste mi jo izkazali v znesku 884 din. Enaka zahvala tudi za venec ter za vsa izrečena sožalja, posebno pa M. Borcu za tolažilni govor ob grobu. Se enkrat Bog plačaj! — Terezija Krt, Breg.

Zahvala. Podpisana se zaupniku M. Borcu in JSZ na Duplici iskreno zahvaljujem, da so me v tem najhujšem mrazu rešili, ko sem stanovala z otroki v baraki na polju, ter mi preskrbeli brezplačno stanovanje. Bili smo že napol zmurznjeni s 3 otroki ter nam je sedaj življenje vsaj pred mrazom varno. Enaka zahvala tudi za špecerijo in kruh, s katerim smo nad en teden živeli. Skotera hvala! Ne bom pozabila dela usmiljenja. — Linder Frančiška.

Celje

Predavanje dr. Ogrizka o naši sedanji ustavi. Na zadnjem sestanku je bila poslušalcem dana prilika, da so čuli izčrpno predavanje o naši ustavi. Na podlagi vidovdanske ustave in današnje je predavatelj živo predložil naše stanje, ki ne sloni na demokraciji. Je vidovdanska ustava ni bila popoln uspeh ljudske volje, a je kljub temu mnogo bolj ljudska in demokratična kot današnja, ki se pri vsaki kočljivi točki takoj naslanja na obstoječe zakone, ki se, kakor je itak znano, niso v ničemer spremenili od časa, ko so jih v času diktature kovali. Ker torej ta ustava zmetava ljudsko voljo, radi tega je čisto umevno, da se upravičeno pričakuje sprememba tega, kar narodom in državi absolutno ne more koristiti. — Predavanje je bilo zanimivo in bi bilo kar dobro, da bi g. dr. Ogrizek o enaki snovi predaval enkrat tudi v Domu.

Prihodnje predavanje bo v sredo, dne 26. januarja ob 7.30 zvečer. Predaval bo urednik »Delavske Pravice« Vilko Pitako in sicer o Kršč. strok. internacionali.

Shodi in sestanki

Kamnik. V nedeljo 23. januarja se bo vršil članski sestanek ob 9 dopoldne v restavraciji »Grajski dvor« (pri Petru) v Kamniku. Na sestanek pride govornik iz Ljubljane. Tovariši in tovarišice, pridite vsi in točno.

Ljutomer. Na svedenico točno ob 9. uri se bo vršil važen sestanek članov skupine stavbinskih delavcev v posebnem prostoru gostilne Strasser v Ljutomeru. Govornik iz Maribora.

Zagorje. V nedeljo, dne 23. t. m., se bo ob 9 dopoldne vršilo v dvorani Zadrugnega doma v Zagorju zborovanje apneničarskega delavstva. Zborovanje bo zelo važno z ozirom na bližnje volitve obratnih zaupnikov. Zato naj nikogar ne manjka. Pridite govornik iz Ljubljane. —

Občni zbori

Trbevlje. Strokovna skupina rudarjev javlja svojemu članstvu, da se bo njen občni zbor vršil v nedeljo, 23. t. m., ob 4 popoldne v Društvenem domu, ne pa kakor je bilo javljeno v zadnji »Delavski pravici« ob 9 dopoldne. Torej ob 4 popoldne. Pridite vsi in točno! Odbor.

Kočevje. V nedeljo, 6. februarja, se bo vršil ob 10 dopoldne v prostorih gostilne »Beljan« v Kočevju redni letni občni zbor naše strokovne skupine JSZ v Kočevju. Vse članstvo vabimo, da se običnega zbora gotovo udeleži. Na občni zbor bo prišel tudi zastopnik centrale. Če bi se ta dan na rudniku delalo, se bo občni zbor vršil ob 4 popoldne v istem prostoru. — Odbor.

Delavska pravica

Izšaje vsak četrtek popoldne, v stoletju praznika dan prej. Uredništvo in uprava: Miklošičeva c. 22/1. Nežrkanova pismo se ne sprejemajo. Oglasi, reklamacije in naročila na upravo: Miklošičeva c. 22/1. Oglasi po ceniku. Telefon 234. Številka četrtnega računa 14.922

Posameznik številka Din 1.— Cene: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—, za celo leto Din 40.—, za inozemstvo stanje mesečno Din 7.—

Urejuje in za uredništvo odgovarja: Ljudevit Peter. Izdaja za kenzorij: Delavska Pravica. S. Žumer. Za jugoslovanske tiskarne v Ljubljani: K. Čet

Debelo tiskani oglasi v katoliških dnevnikih so vabili na »širše člansko zborovanje delavcev in nameščenecv, članov in članice Zveze združenih delavcev ter Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv Slovenije. Na zborovanju otvorita: g. minister dr. Miha Krek (o delu vlade za delavstvo in nameščenstvo) ter g. Smersu Rudolf.« (»Slov.« 16. jan.).

V ponedeljek 17. t. m. ob 5 pop. sta sklicali organizacija iz ljubljanske tobačne tovarne (kjer je okoli 500 delavstva) skupen shod v Delavsko zbornico (dvorana za 500 ljudi). Sprejeta je bila resolucija z zahtevami tobačnega delavstva na vlado za izboljšanje položaja, predvsem za povišanje mizernih plač. Vsa dvorana, ki je bila že takrat polna, je grmelala, naglašal potrebo enotnosti in borbenosti delavskega razreda. Ko je bilo to končano, je predstavniki pozval vse, da ostanejo v dvorani, ker bo takoj prišel g. minister dr. Krek. In res so vsi ostali v

To se je pokazalo zlasti pri obeh govorih ministra Kreka in g. Smersuja, ki sta oba hvalila delo sedanjega režima za delavstvo in žigosala tiste »demagoge«, ki s tem niso zadovoljni. (Kdo so ti ljudje, gospoda naravnost nista povedala. Vsakdo pa je vedel, koga mislita.) Ploškala je le peščica tu in peščica tam, večina dvorane je molčala ko grob, proti pa

Doma in po svetu

Za senatorske volitve, ki bodo februarja, so določili v Sloveniji na seji JRZ v Beogradu za kandidata dr. Schaubacha, odvetnika iz Maribora, za namestnika pa Mihelčiča, celjskega župana.

Na Hrvatskem bodo kandidirali za senatorje prvaki HSS in SDS: inž. Košutič, dr. Krnjevič (ki je že v Švici od l. 1929.), dr. Pernar, Jelašič, dr. Kostić in drugi. Hrvati imajo večino županov in 27 poslancev, JRZ, ki je tudi postavila na Hrvatskem svojo listo, pa ima večino petomajskih poslancev in vse banovinske svetnike.

Glavni tajnik JRZ je postal namesto odstopivšega Fr. Smodeja dr. Miha Krek.

V Beogradu so pozidali od leta 1919 do konca l. 1937 javnih in zasebnih zgradb za 3 milijarde in 605 milijonov dinarjev.

Italijansko-avstrijsko-madžarsko prijateljstvo so ponovno potrdili pretekli teden na skupnem sestanku v Budimpešti. Obenem so pozdravili italijansko-nemško-japonsko protikomunistično trozvezo. Pozdravili so tudi nacionalistično vlado v Španiji in priznali vlado gen. Franca kot zakonito vlado. Pozdravili so tudi izstop Italije iz Društva narodov. Mađžarski so priznali pravico, da se čimprej popolnoma oboroži. Sklenili so skupno delati

se ni oglasil, razen nekega vinskega bratca, nobeden. — Poročevalec »Delavske Pravice«. — Pripomba: Za red in mir je bilo zelo dobro poskrbljeno.

»Slovenec« z dne 18. januarja pa poroča: »Minister dr. Krek govori katoliškim delavcem«. — Ljubljana, 17. jan. — Tako velikega in lepo uspelega delavskega zborovanja, kakor je bilo nocoj ob 6 v dvorani Delavske zbornice, Ljubljana že dolgo ni doživela. Delavci in delavke so napolnili do zadnjega kotička vso prostorno dvorano Delavske zbornice, pa tudi v veži jih je bilo mnogo. Zborovanje sta sklicali Zveza združenih delavcev in Zveza zasebnih in trgovskih nameščenecv. Na tem zborovanju so ljubljanski katoliški delavci in nameščenici jasno in odločno manifestirali trdno voljo, da vztrajajo in da prevzamejo vodstvo borbe za delavske pravice v svoje roke. Današnji shod je bil tudi mogočna manifestacija novega gibanja katoliških delavcev, na katerem se je izkazalo, da si je v teku dobrega leta ustvarilo že mogočno organizacijo, s katero mora sleherni računati. — »Krepka« so bila tudi zaključna izvajanja gosp. ministra o splošnem političnem položaju v državi... — »Zahvalil se mu je za tople besede g. Preželj, ki je naglašal, da je organizacija združenih delavcev na pohodu, saj šteje že 8000 članov, in da bo v kratkem pridobila še nove tisoče v najširših plasteh.«

za čimprejšnje zbližanje Mađžarske z Romunijo. Ugotovili so, da se fašizem ugodno razvija in da je to zelo ugodno za mir.

Z največjimi slovesnostmi so sprejeli v Nemčiji predsednika belgrajske vlade dr. Stojadinoviča z gospo. Tri tisoč hitlerjanskih listov navdušeno piše o nemško-jugoslovanskem prijateljstvu. Dr. Stojadinovič je slavil »zgodovinsko delo, ki ga je vodja in državni kancelar izvršil z duhovno preroditvijo Nemčije. To delo je deležno tudi pri nas obnovevanja in priznanja...«. Vso pozornost je posvetilo obisku dr. Stojadinoviča v Berlinu tudi vse italijansko fašistično časopisje.

Sloves največjega letalskega napada v zgodovini so si pridobili Japonec, ko so prejšnji četrtek s 160 letali metali bombe nad raznimi kitajskimi mesti in zapustili grozno razdejano ter veliko število človeških žrtev. Zastonj bi bilo upanje, da je to zadnji žalostni rekord te vrste v zgodovini. Japonci hočejo popolnoma opustošiti Kitajsko.

Otiški vrh. Delavstvo v tekstilni tovarni Ornik in Mitrovič v Otiškem vrhu se tudi tem potom zahvaljuje podjetnikoma za božičnico, ki sta jo dala delavcem v blagu.

To in ono

Za svojih 8000 članov rabi zelena Zveza združenih delavcev 1000 (en tisoč) članskih izkaznic in 900 koledarčkov. Za 8000 članov »na pohodu« bo to vendarle premalo — ali pa še preveč, bo dejal kak — »demagog« seveda. Komedijanti znajo svojo komedijo.

Perniškova brošura »Zakaj nismo krščanski socialisti« je baje finančno precej škodovala njenemu založniku, Zvezi združenih delavcev. Prepričani smo, da ne samo finančno...

Zveza grafičnega delavstva je vložila na bansko upravo zahtevo, naj ta v smislu uredbe o kolektivnih pogodbah ukaže izvrševanje grafične kolektivne pogodbe tudi tistim tiskarnam, ki je ne priznajo. To so: Narodna tiskarna v Ljubljani, ki je netarifirana od grafične stavke l. 1935, tiskarna »Sava« v Kranju in tiskarna »Tiskovnega društva« v Kranju, ki sta pogodbo že preje odpovedali, ter Misijonska tiskarna v Grobljah, ki je že od svojega začetka ni hotela sprejeti. — Dani so vsi zakoniti pogoji za obvezno posplošnje kolektivne pogodbe, kakor to uredba predpisuje. Grafično delavstvo upa, da se bo tudi ta točka uredbe praktično izvedla, kakor se izvajajo druge, ki delavstvu niso tako prijetne. Besedo ima banska uprava v Ljubljani!

Gospod Godina, ravnatelj Misijonske tiskarne v Grobljah in vnet odbornik ZZZ, je imel neke predavanje, kjer je omenjal tudi kolektivne pogodbe, posebno še kolektivno pogodbo grafičnega delavstva. Znano nam je, da je tiskarna, ki jo on vodi, že precej časa članica prostovoljne podjetniške organizacije Društva tiskarnarjev. Tega g. Godina svojim poslušalcem seveda ni povedal, kakor tudi ne, zakaj nikakor noče priznati kolektivne pogodbe grafičnega delavstva za svoje podjetje in tako omogočiti svojim uslužbencem, vnetim članom ZZZ, plače in razmere, kakor jih predpisuje pogodba. Kot vnet delavski prijatelj in odbornik ZZZ bi bil moral to že davno, davno storiti.

Krajevna protituberkulozna zveza v Celju ima svoj redni letni občni zbor v četrtek 27. januarja ob 8 zvečer v mestni posvetovalnici v Celju z običajnim dnevnim redom. Vsi člani, poverjeniki, podporniki in prijatelji zveze, ki se zanimajo za protituberkulozno borbo, vljudo vabljeno. — Odbor.

Gorenjski kovinarji

Jesenice. Velika izbira manufakturnega blaga za moške in ženske obleke, na mesečne obroke.

Dospeli so najnovejši modeli radioaparatorov, katere dobite na mesečne obroke že od 150 din dalje.

Velika zaloga najboljših šivalnih strojev »Gritznere«; tudi na mesečne obroke. Priporočila se vsem Marija Krašovec, Jesenice, Krekov trg 2.

Walter Briesley

Brezposelni

»Ali so že mrtvi ti tvoji prijatelji?«

»Nekateri že.«

»Kaj pomeni, tuga?«

»Tuga? To pomeni: žalost, otožnost, veš, če ti je hudo.«

»Ali ti je hudo, če pomisliš na tista leta, ko si bil še majhen deček?«

»Da, pa še kako.«

»Zakaj?« je vprašal deček s takim glasom, da si čutil, kako je vznemirjen, ko je izvedel, da je očetu tudi lahko hudo. Obenem je izražal njegov glas začudenje, da more spomin na mlada leta prizadejati toliko bol.

»Mislim, da zato, ker se mi zdi, da sem bil takrat srečnejši, kot sem sedaj.« Čutil je, da mora pogovor napeljati drugam. Deček si je vse dobro zapomnil in bi doma prišel na dan s stvarmi, ki jih je slišal. »Toda vedno nisem bil majhen. Tudi ti ne smeš misliti, da boš vedno tak deček, kakor si zdaj. Kaj ne, da bi bil rad velik? Gledati moraš, da boš zrasel v velikega moža, ali ne?«

»Da, rad bi bil velik.« Za hip je premolknil. »Pa nikar ne bodi žalosten in nikar si ne želi, da bi bil jaz zopet majhen deček!«

»Natragaj rož za mamo, no! Pomorem ti.«

Ivan je dečkove misli razklal na dvoje. Ker je bil uverjen, da je obrnil dečkovo pozornost na cvetlice, ga je dohitel pri meji in začel puliti rože, ki so šle vzbrstele. Tako je lomastil po grmoyju, da je največ lepo razčvelih rož pokončal. Cvetje se je osulo na tla.

»Kar pusti jih pri miru, očka! Prekruto bi bilo, ko bi jih vse polomil in poteptal!«

»No, pa pojdiva. Te-le so prav lepe.« Janko jih je

vzel očetu, jih vneto poduhal in jih dal med svoje rože. »Ali ne bi tam-le gori malo sedla?«

Bilo je že skoraj osem, ko sta dospela na konec ozke ceste, ki je držala do konca Stoney Lanea do začetka Top Streeta. Ko sta minila parcelirane vrtove, do katerih sta prišla preko polja od tam, kjer se neha Top Street, je Janko skrčil roko, ki jo je držal očka. Ivana je obšla čudna slutnja: bilo mu je tesno pri sreč. Ugledal je Amosa Jinksa, kako jo maha njima nasproti. Očividno je bil na poti v občinske vrtove, ker je nosil delovno obleko.

»To je pa gospod Jinks,« je zamomljal deček. »Ali me bo zopet nabil? Saj nisem jaz zmerjal njihove Lucijke, očka!«

Dečkov strah je tako razvnel Ivana, da ga je popadla jeza nad samim seboj in nad možem, ki je prihajal vedno bliže. Ivan je čutil, da je izdal samega sebe. Kdo ga bo še smel prositi pomoči? Deček ni imel nič junaštva v sebi. Hodil je nemirno in plaho, čeprav je bil poleg njega njegov atek. Videti je bilo, kakor da bi otrok ne vedel, da je med njim in med okrutnim velikanom še nekdo drugi. Kakor pes ga je zasledovala ta grdoba. Ivan je stisnil drobno ročico v svojo roko. In imel je občutek, da se je med njima prelila neka sila, ko sta se oklenila z rokami.

»Ne bo te nabil. Jaz bom govoril z njim.«

Janko se je za spoznanje obesil nazaj za očetovo roko, ker se je razdalja med njima in Jinksom že skrčila. Toda oče ga je potegnil za sabo, ker ni hotel, da bi moral še sam počasneje korakati. Iz tega bi utegnil Jinks sklepati, da mu je pogum upal. Ivana je presenetilo to, da je velikan hotè obstal, vsaj tako je bilo videti. Kar nazaj ga je vrglo. Pripravil je bil zanj že določene besede, pa se mu je zdaj nenadoma vse razkadilo iz glave. Jinks pa je bil dobre volje, neprisiljeno je spregovoril: